

DE ZEVENJAARLIJKSE KRONINGSFEESTEN IN TONGEREN

Danny Dupont - De Kroningsfeesten, het Romeins garnizoen

Ontstaan

Sinds de **14e eeuw** werden in Tongeren **om de zeven jaar relieken aan de pelgrims getoond**. De Franse Revolutie zorgde voor de afschaffing van dat gebeuren. Pas in 1890, toen het prachtige beeld van Onze Lieve Vrouw 'Oorzaak Onze Blijdschap' gekroond werd door bisschop Doutreloux, besloten ze in Tongeren om de zeven jaar een processie te houden. Ze noemden dat gebeuren de '**Kroningsfeesten**'. De eerste ommegang vond plaats in **1897**; in 2023 werd de 19e editie gevierd. Enkel in 1918 zijn de Kroningsfeesten niet kunnen doorgaan vanwege de Eerste Wereldoorlog.

Voorbereidingen en de Kroningsfeesten

De Kroningsfeesten worden zo'n twee jaar vooraf meegedeeld via zes magazines. Zodra het eerste magazine de deur uit is, start de betrokkenheid. Vanaf dan starten de inschrijvingen, die nu ook digitaal mogelijk zijn. Het overkoepelend centraal bestuur met de parochiale bestuursleden komt drie jaar voordat de processie plaatsvindt, samen. Om de zeven jaar is er een nieuw **thema**. Voor de editie in 2023 was dat '*zoek verbinding*'. Een vijftal lezingen stimuleerden die betrokkenheid: over verbinding met natuur, met andere religies, met andere culturen, met God en hoe verbindingen zoeken.

Elke parochie heeft zijn **processiegroep** die steeds hetzelfde tafereel uitbeeldt. Er zijn 21 groepen en 18 taferelen. Meer dan 3000 mensen werken hieraan mee: Tongenaren, uitgeweken Tongenaren en zelfs niet-Tongenaren. Er is jammer genoeg soms een aanwervingsstop. Zo ook in de groep van Sint-Jan waar toch al een 300-tal mensen aan meewerken! Het is een heel sterke traditie. Sommigen 'hoppen' en gaan dan om de zeven jaar in een andere parochie aan de slag om een andere groepsdynamiek te ervaren.

Om de zeven jaar is er een nieuw **processielied** dat rekening houdt met het ritme van het stappen in de processie. Deze 'stapfrequentie' vermijdt problemen in de processie, zoals bijvoorbeeld bij een accordeon-effect bij autofiles. De eerste stap voor de parochiegroepen is het aanleren van het nieuwe lied. Bij een volgende stap vernemen de deelnemers welke rol ze zullen spelen en welke kledij en attributen ze daarbij nodig hebben. Veel deelnemende mannen hebben hun een baard gespaard om hun rol te vertolken. Na de laatste avondvoorstelling gaan die baarden er af. Verder leren ze eenvoudige gebaren aan en daarna gaat de Sint-Jan-groep leren 'stappen' in de PIBO-school.

Alle groepen krijgen een eigen kleurenpalet en betalen hun kledij zelf. De 'naaigroep' maakt ze gratis. De imposante Romeinen met paarden zijn natuurlijk in het rood. De 'zingende maagden' hebben altijd hetzelfde lied, dezelfde choreografie en de KSA'ers mogen met de belletjes rinkelen. Telkens krijgen de Tongenaren er kippenvel van. Alles berust op vrijwilligerswerk. Er komt wat geld in het laatje door een pannenkoeken- of spaghetti-avond, een concert.... Van de stadsdiensten krijgen ze veel materiële hulp. **De Kroningsfeesten zijn immers heel belangrijk ergoed van onze oudste stad.** Her en der wordt het asfalt hersteld, de stad fleurt op. De veiligheid wordt op punt gesteld. Straatcomités zorgen dat hun straat er fantastisch uitziet. De vlaggen en versieringen nemen je onmiddellijk mee in de wereld van de 'Kroningsfeesten'. Elke editie heeft zijn eigen vlag.

Na Pasen wordt het zeer druk: oefenen en nog eens oefenen. **Het beeld van Maria** wordt, zoals elk jaar in mei, versierd met enorm veel witte en blauwe hortensia's in de basiliek. Heel Tongeren wordt opgesmukt voor deze feestweek in juli. Mensen van heel België en van daarbuiten kunnen genieten van dit ingetogen gebeuren. Wanneer de deelnemers aan de processie samenkomen, aan de start van de processie of nadien bij het afsluiten bij aan de basiliek, gaat er een golf van samenhang door de stad.

Het feest wordt ingeleid met de **rondgang** van (een kopie van) het gekroonde Mariabeeld. Gedurende 29 dagen bezoekt ze 34 plaatsen: alle dorpen, dekenaten, parochies, kloosters en woonzorgcentra. De Kroningsfeesten worden afgesloten met een **mis** en een **lichtprocessie**. Duizenden mensen met lichtjes kijken samen hoopvol vooruit naar de volgende editie in 2030.

Samenhang

Heel veel mensen gaan mee in de processies en doen mee aan het avondspel. De traditie zorgt voor een samenhang tussen de verschillende generaties, ook veel jongeren zijn betrokken. De jongeren nemen rollen op die de nodige kracht en uithouding vergen: de wijnkranken dragen, de versierde karren met de geluidsinstallatie voortduwen, het dansen.

Ook **Betty en Gilles** nemen elk jaar deel aan de Kroningsfeesten. Het begon voor hen als pasgetrouwd koppel in 1981, ze woonden toen in de parochie Sint-Jan in Tongeren. Ze werden als jonggehuwden gevraagd voor de rol van het jonge koppel van de 'Bruiloft van Kana'. In 2023 namen ze voor de zesde keer deel aan de Kroningsfeesten, als feestvierders van de bruiloft van Kana, in de vier processies en de vier avondvoorstellingen. **'Het samenhangsgevoel daarbij is amper te verwoorden. Het is hartverwarmend om mee te doen; elke processie en avondspel is een apotheose.'**

*Gebaseerd op een interview door Danny Dupont met Betty en Gilles (december 2023).

*Deze inzending kadert binnen het project Beleving. 100 levende gebruiken en tradities in Limburg. Een initiatief van het Limburgs Volkskundig Genootschap, in samenwerking met ECRU Erfgoed en Erfgoed Haspengouw, Werkplaats immaterieel erfgoed, Openluchtmuseum Bokrijk, Heemkring Vaart, Haspengouw. TV vzw, Academie voor Streekgebonden Gastronomie en AVANSA-Limburg.

INZENDER

Gilles Lefebvre en Betty Gabriëls

LOCATIE

3700 Tongeren

PERIODE

Zevenjaarlijks

THEMA

Feesten, rituelen en sociale gebruiken

TREFWOORD

#muziek #repertoire #stem en zang #dans #feest
#stoet #ritueel #religie